

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje popoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ 1-70
Posamično številko stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsa leta 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le v uredništvo. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le v upravnilstvo.

Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsesletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Trgovsko in obrtno društvo.

VI.

Naša obrtnija dandanes in v prihodnosti.

(Dalje).

Vseh narodnih ekonomov, narodnih voditeljev dolžnost je torej, da obrnejo velik del svoje pozornosti napredku naše obrtnije. Še je morda čas, da ne vtonimo v valovih germanske konkurence (italijanska ne prihaja toliko v poštev).

Predno pa preidemo bolj v podrobnosti, oglejmo si glavna načela, na katerih naj sloni bodoči napredek naše obrtnije.

Kedarkoli pade komu med nami z očij mrenica slepote, da jasneje vidi napredek tuje trgovine in obrti ter s to ozko zvezano blagostanje, je navadno prvi vzdihljaj, ki se nam izvije iz prsi: Med nami ni podjetnosti, ni kapitala.....!

Res je! Podjetnosti ni veliko med nami Slovenci, vsaj take ne, kakoršne si vsi želimo. Za krčmarstvo in kramarijo je med nami še preveč podjetnosti. Tudi srčnosti je dovolj, da gre mnogo naših ljudi po svetu s trebuhom za kruhom. Mnogo jih je, ki so našli svojo srečo, kakor jo slikajo često naše narodne pravljice. Ali to so le posamičniki, ki so znani, da so „bistre glave“..... Že pri teh se je uresničil znani in vedno veljavni francoski rek: „C'est le savoir qui fait le courage“. Znanje vzbuja pogum; kdor kaj dobro razume, se ničesa ne boji, marveč samozavestno se loti dela, ki mu tudi vspeva.

Znanje je torej prvi pogoj, ki rodi tudi podjetnost in navadno zagotavlja dober uspeh. Skrbeti nam je torej za popolno strokovno izobrazbo svojih rokodelcev in obrtnikov, poleg navadne omike po naprednih zahtevah časa. Delati nam je vstrajno na to, da bomo imeli v deželi dovolj in dobrih strokovnih šol vseh vrst: v hribih za lesno obrt, na Krasu za klesarstvo, vsaj v Solkanu za mizarstvo, v Renčah za zidarstvo in stavbarstvo itd. po razmerah in po potrebi.

Do takih strokovnih šol pa ne pridemo skokoma. Treba je raznih predpogojev, ki se morajo najprej izvršiti. Eden teh je: pridobitev strokovno izobrazbenih učiteljev..... V ta namen bo treba skrbeti v večji meri za to, da se posebno nadarjeni mladeniči, ki so se že izučili kakega rokodelstva, pošiljajo na Dunaj v znane tečaje na tehnološkem muzeju; da marsikoga še potem pošljemo malo po svetu, kjer si ogleda razna obrtna podjetja v večjem obsegu..... Tak mož bo lahko izvrsten učitelj na strokovnih šolah ali voditelj večjih obrtnih podjetij. Le taki možje nam bodo mogli dvigniti našo malo obrt, naše rokodelstvo, in ustvariti tovarniško obrt med Slovenci. In do take obrti moramo priti, ako nočemo vtoniti v tuji konkurenci ter ostati za večne čase le sužnji velikega kapitala, veletršiva in veleobrtstva v rokah sosednjih narodov, ako nočemo, da se vse to sicer razvije tudi na naši zemlji, toda vse v tujih rokah, kakor je po večini že dandanašnji.

Prvi pogoj torej, da se povzdigne naša mala in velika obrt, je dovoljna splošna in strokovna izobrazba. Tej bo treba obrniti vsa pozornost!

Drugi pogoj je — kapital. Mi Slovenci kaj radi zabavljamo proti kapitalistom. Ta bolezen se je precej razširila, ker kapitalisti med nami so po ogromni večini — tujci. Mi Slovenci nismo znali, nabrati si tudi denarnega kapitala iz — kapitala svojih rok in svoje domovine, ki ima preugodno lego blizu morja. Zavist pa ni ena najzadnjih naših slabostij. Zato imenujemo kaj radi za kapitaliste celo take Slovence, ki so morda dobri posestniki, trgovci, obrtniki, ali kapitalisti niso. Takih rojakov, ki bi se smeli šteti med kapitaliste, je prav malo. Žal, da jih nimamo stokrat več, kajti za obrt v velikem obsegu je treba poleg znanja tudi — kapitala. Krščanski socijalisti dunajski so bili ves čas grozni zabavljaci proti velikemu kapitalu, a ko so prišli na krmilo v mestni upravi, so začeli tudi oni iskati zvezo s kapitalisti. Dr. Lueger je potreboval za novo mestno plinarno 60 milijonov; ali ni se obrnil do ljudstva, naj bi podpisalo to svoto

po malih svotah, marveč sklenil je pogodbo z velekapitalistiško družbo....

Za povzdigo naše obrtnije bo treba torej poleg znanja tudi veliko — kapitala. Ne bodimo torej kratkourni zabavljaci proti kapitalu, marveč glejmo, da si ga raje pridobimo za povzdigo dosedanjih in ustanovitev cele vrste novih obrtnih podjetij. Ali bomo mi le zabavljali proti kapitalistom, med tem pa vendarle čakali, od kod pride kdo, ki ustanovi ob Soči, ob Idriji, ob Vipavi, ob Hublju itd. kako tovarno, mehaniško delavnico ali sploh kako večjo obrt, v kateri bodo naši rojaki za težake in delavce? Res, imamo v deželi ljudi, ki se postavljajo takim zabavljajem na čelo, a hočejo vendarle — tako vsaj trditi, ako jim hoče kdo verjeti! — osrečiti našega kmeta, trgovca, obrtnika in delavca. To so krivi preroki, ki hočejo le ribariti v motni vodi.

Zató mešajo pojme, hujskajo ljudstvo v obče proti »velekapitalu«, delavca proti delodajalcu, sploh sejejo samo nezadovoljstvo, sam razpor, samo napetost med stanovci, da v splošni zmešnjavi zraste v klasje pšenica njihove politiške in družabne samovlade. Proč od takih razdiračev! Mi pa preišljajmo raje, kako bi bilo mogoče, pridobiti čim več kapitala v slovenske roke, za mala in velika obrtna, če hočete tudi velekapitalistiška podjetja v — slovenskih rokah. Kako lepó bi pač bilo gledati ob vseh bregovih naših rek z gonilno silo vrste tovarov, velikih mlinov, mehaniških delavnic itd. Koliko tisoč ljudi bi dobilo tu dovolj dela in dobrega kruha! Koliko trgovcev in drugih obrtnikov v sosesčini bi živel od vsega tega delavstva in uradništva?! — Kaj takega more ustvariti le veliki kapital! Zaman bo tudi v prihodnosti vse lajanje proti kapitalistom, kajti bili so takoj od začetka sveta in bo jih do konca. Svetopisemski Job je imel nepregledna bogastva, a koliko je bilo siromakov, njegovih sužnjev? — Mi Slovenci pač ne bomo reševali tako velikanskih svetovnih načrtov, kakor je preosnova trgovine in obrti brez velikega kapitala, na podlagi vedno idejalnega združništva! Zato je pač najbolje, ako se mi, pritlikovci, ne spuščamo

v take boje, pač pa, da raje vprežemo čim več kapitala v neobhodno potrebna manjša in večja obrtna podjetja, katerih nam nedostaja na vseh krajih in koncih, dasi je naša domovina po svojih naravnih zakladih in po ugodni legi kakor nalašč za prav vesel obrtni razvoj v največjem obsegu.

Marsikdo poreče: Prav! Lepo bi bilo, ako bi imeli tudi mi Slovenci veliko kapitalistov, ki bi svoj denar zalagali v obrtna podjetja in ne silili ga v denarne zavode, često celo tuje, za nizke obresti! Toda takih kapitalistov nimamo veliko in jih še dolgo ne bomo imeli. Kar jih imamo, nimajo smisla za podobno uporabljanje svojega denarja. Kako torej je mogoče misliti na večja podjetja ob takih razmerah?

Naš odgovor na take pomisleke je kaj jednostaven in se naslanja na vspehe dosedanje denarne organizacije na Slovenskem sploh.

Poglejmo! (Dalje pride).

Dopisi.

Iz goriško okolice. — Toplo se Vam zahvaljujemo, gospod Gabršček, da ste prestali vse to hudo in vstrajali možko skoz cel čas, ko je goriška garda stresla nad Vas cel „Šimpf-Leksikon“. — Toda naj misli „Gorica“, da ima tudi nas jemati v poštev — kajti še tedaj ne bo nič dobljenega, če prav Vas s „Sočo“ vred uniči (kar pa ne bo je pihal kaše niti G. niti C.). Smo za Vami, in za Vas 133 volilcev, ki smo zastopali blizo 70 tisuč po naše mislečih prebivalcev, — in zraven smo tudi vsi veleposestniki do male izjeme za Vas in narodno-napredno „Sočino“ stranko.

Vsled tega svetujemo „Gorici“, naj nas nič ne pomiluje z besedami „Gorje premaganim“ i. t. d. Kakšno gorje li mora biti? — Mi smo volili po svojem prepričanju, — in bodemo še, — če 100 - krat propademo (?). A vse eno imamo pravico zdaj (česarvno niste od nas izvoljeni), zahtevati od Vas vstrajno delo, da nas po vsej moči zagovarjate na Dunaju in se zložite s Čehi, — če ne: gorje Vam in ne nam. Zdaj ste dolžni, pridno delati v bodočih treh letih (!), da vsaj s častjo zapustite državni stolec, če

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

Tedaj sta mu začela grof in grofica staviti celo vrsto vprašanj, na katera glumec ni vedel odgovoriti drugega nego to, kar smo že povedali. Iz vseh teh vprašanj je pa razumel celo stvar, ki mu je hotela prej pamet zmešati. Razumel je, da so izginili Bog ve kakó: Ottorino, njegova soproga in njuno spremstvo, mej katerim je bil tudi Lupo. Globoka žalost ubogih starišev je segla Tremacoldu do srca. On se je zajedno tudi spomnil dobrot, katere sta mu bila skazala Ottorino in Lupo. Tedaj se je vzbudila v njem neka želja po nezanih, zanimivih dogodkih, katera želja je bila v tedanjih časih kaj navadna, vzlásti če je bila v take dogodke zapletena usoda kake krasotice, kakor je bilo ravno v tem slučaju. Iz teh razlogov je on storil sklep, da hoče iti za neznanim sledom, ki se mu je slučajno

pokazal, in razjasniti, če bi bilo mogoče, celo to skrivnostno zadevo. To je razodel Ermelindi in grofu s tako udanostjo in sočutjem, da sta bila oba prav globoko ginjena.

Grof je sprejel njegovo ponudbo z izjavo najtoplejše hvaležnosti in dodal še:

«Ali bi ne bilo prav, da bi ti vzel seboj kakega mojega služabnika? Če hočeš, ti dam Ambroža, očeta Lupo-vega in pa Bicine dekle, ki je tudi izginila z ostalimi. On je razsoden in hraber mož, in lahko si misliš sam, kakó si bo prizadeval, da zopet najde svoja otroka».

«Ne, ne», je dejal glumec, «take stvari opravi človek še najbolje, če je sam. Pa da bi vzel seboj celó vašega služabnika — to bi bilo podjetju le v kvar. Bom že jaz... In če bi vam imel kaj sporočiti, kje vas dobim?»

«Naredimo takó», je dejala Ermelinda, «midva ostaneva v Castellettu še tri dni, ne vštévši današnjega. Če nam Bog dodeli milost, da boste imel kako dobro vest za nas, poskrbite, da nam dospje semkaj. Takó da bi le bilo vaše prizadevanje nepotrebno, in bi mi bili potolaženi že poprej! Toda če bi nas

hotel Bog še dlje časa skušati, kasneje nas dobite v Milanu. Slišite, vrli mož, je nadaljevala potem, «vem, da ko se napravljate na to dobro delo, mislite na tako plačilo, kakoršnega vam jaz ne morem dati... vendar dovolite mi, da vam že sedaj obečam, da v prihodnje vam ne bo treba več služiti si kruha s tamburico».

«Hvala vam», je odgovoril glumec, «pa... naj vam povem, da bi dal srčno rad ne samo kruh, ki si ga služim s tem godalom, ampak tudi isto godalo, ki mi je ljubo kakor rodni brat, in povrh še prste, s katerimi brenkam nanje, da bi vas le mogel videti zadovoljne».

«Bog vam poplačaj!»

«In tudi, glejte, jaz si štejem v srečo, da morem porabiti to svojo ljubo tamburico kot pomočnico pri blagem tejanju, predno jo zamenim s psalterjem, kar se nadejam, da se zgodi v kratkem času; in morda pride še takó, da mi boste ravno vi pomagali pri tej zameni».

«Glumec je duhovnik», je posegel vmes grof, da bi pojasnil soprogi tiste besede, katerih ona pač ni mogla razumeti. «In sedaj, ko ima prenehati ter-

kvena prepoved, misli opustiti to cigansko življenje, ter vrniti se k svojemu pravemu poklicu, in se nadeja, da vi kaj pregovorite zanj pri vašem sircu legatu».

«Izborno ste pogodili moje misli», je dejal Tremacoldo. «Vendar», je dodal čez trenotek, «dokler sem še glumec, se hočem dostojno vesti kot tak. Kaj vruga! kedaj se je še slišalo, da bi šaljivec takó pohlevno govoril kakor kak redovnik ali korar? To bi bilo neprimerno za kapo in tamburico. Na to se je priklonil in odšel pojoč:

«Glumec mogotcem dvori, vedno je vesel in prepeva; tudi če se s smrtjo bori, smeje se, ko umira; je dovtipen in dobre volje, tudi če bi videl, da se svet ruši».

Grof je šel za njim, in ko ga je dotekel, mu je položil roko na ramo in dejal: «Slišiš, Tremacoldo, med tem ko se boš trudil za nas, boš kaj potreboval... se ve... ti nisi bogat, zató si ne smeš v zld jemati... Takó rekoč mu je hotel prisiliti možnjo denarjev. Toda glumec je naglo stopil dva koraka nazaj in skril roki za hrbtom, ter dejal: «Ne, danes ne vsprejemam nič; in ne samo danes, sploh zato, nečem plačila nikoli».

(Dalje pride).

ne Vas bomo kleli; koder Vas srečamo. —

Kaj nam slikate toliko radodarnosti o grofu Coroninju. Saj vam G. mora biti znana ona udova stara zaveze, ki je dala vinar miloščine, pa jo je Kristus bolj pohvalil, nego onega bogataša, ki je nasipal darove.

Dr. Stanic je oderuh, framacson. — Ste li kaj bolji Vi drugi? Coronini je vsega preobložen, — nima potrebe, in tudi ne prilike odirati, tako tudi Vi ne, ker cena masi je od poslancev enaka kakor od ubogega kaplana v gorskem kotu. A poglejmo Vaše pristase v stroki dr. Stanica; dr. Rojic je ravno tak, če ne huji. — On je Slovenec, in je prišel v okolico Slovenca lečit, — pa si je računala 7 gld., a Morpurgo žid in Italijan, je prišel dalje lečit Slovenca v dežju in po noči, pa je računala 4 gld. — Potem takem niste Antikristi vi drugi, da sipljete denar, da moramo vsi za Vami teči. Nikakor ne. — Ampak držali se bodemo onih dveh G. in T., ki imajo piskave zepo kot mi a voljo železno. — Dr. Stanica ste obsodili, da nič ne dá; — pa tudi nikdo ne vpraša miloščine, ampak delati je treba na vse kriplje in nadomestiti, kar ste nam Vi zanemarili, eden za petjo, drugi na lovu, — in za to bi bil dr. Stanic; umestno je, da sodimo vse dobro o njem, — dokler nima prilike pokazati se. Vas poznamo pa kot počen groš.

Pobožnost grofovo pa poznamo ravno tako kot brezverca Stanica. Pripravljen sem jaz položiti 100 kron za „Solski Dom“ onemu, ki dokáže, da je videl grof C. v preteklem celem letu 3-krat pri masi, 3-krat odkritega pri zvonjenju in 1-krat pri spovedi.

Budina pa takó poznamo, da je velik in debel kristijan, ki se sklicuje se celo na dijaska leta, ko bi mu nihče ne zameril; — Oni, ki mu ne verjame, ga je moral priti pogledat v dozorela leta na tombolo v Št. Peter v pozni ponočni uri, — da bi videl pravcatega dvornega burkleža, kojemu ni bilo nič izvzeto, ne družba, ne spol, ne ugled stanu, ob enem je bilo, kar je bilo.... Ostali kaplančki pa in kurati, ki so na dan volitve vganjali prave marjonete, naj pa v prihodnje le doma varujejo svoj dom in ovčice, — kakor tudi svoje kuharice, da drugih ne opravljajo in se potem po sodnijah perejo v nečasten zgled.

Toda, da prepričate v prihodnje take skandale, svetujem županstvom (se vé istim ki so zdaj poslala kaplane na volišče), da se nekaj bolj potrudijo v čast njihovo, da ukrenejo namreč tako: kot v Komnu, kjer so kaplani udobili vsak svoj glas, — pa so sli se solit. — Kaj ni dovolj sramotno za Slovence, da zmed vsakih 500 prebivalcev ne morete udobiti enega sposobnega, da bi nesel na dan volitve svojo glasovnico v volilno dvorano, ne pa da duhovne mučite in pošiljate na volitve! — Ne veste li sami, kje Vas čevlji žuli? Mislite li, da bo Vaš kaplan v mestu za Vas točo odganjal, doma bo pa mežnar bolnike prevedel in novorojence krstil. — Bog Vam odpusti grehe, — ker kaplani vejo, kaj delajo, ko silijo na volišče, Vi pa ne!.... Oprostite — ne vsi, ampak le 6-7 kaplanov sem videl, ki so Vas zastopali; — ostalim vsa čast.

„Gorica“ pa ne veseli se prezgodaj, da „Soča“ spušta zadnje zdičljive. — Gabrščeka se rešite v Gorici le takrat, ko pojde v drž. zbor „kačji pastir“ in z njim kranjski privandranec Tuma, in spredaj kot desetnik dr. (hočem reči) oderuh Stanic. — Pred ne boste imeli miru pred njimi, — ampak le po tej poti se iznebimo vseh treh. — Na svidenje.

Volilec Stanica,
naročnik „Soče“ in veleposestnik.

Dostavek uredništva. — To je — dopis, za kateri je uredništvo le kolkortoliko odgovorno. To naglašamo zagadel, ker nekateri hujskači identifikujejo „Soča“ z nazori kakega dopisnika. Ako dajemo prostora dopisom tudi malo čudnih, ekstremnih nazorov, kaj za to? Naj se čuje glas ljudstva. Naloga prvakov je, da si ne masi ušes pred takimi glasovi. — To velja se posebno „Gorici“ in „Prim. Listu“ z ozirom na dopis s Tolminksega, ki je udaril aristocracijo in duhovščino. Mi pravimo: Glejte, taki glasovi prihajajo iz — ljudstva! Kdo je kriv, da je tako? Proučujte — spametujte se!

Iz Gorice, dne 18. febr. Ubogi ti rod slovenski! — Pač nimaš sreče. Kar se ti rodi najboljših sinov, umro prerane smrti. — Zopet je zabeležiti veliko prerano preminulost vrliga slovenskega sina. — Gospod Karol Reja, prijazen in obte spoštovan c. kr. davkarski pristav, je izdihnil svojo blago

dušo v najlepši možki dobi, v svojem 37. letu. Ni ga več med nami. — Dne 14. t. m. ga je pokosila neizprosljiva žena, bela smrt.

Bolehal je sicer že več časa, a nadejali smo se vendar le, da nam Bog ohrani še življenje tega blagega človeka. In res, blag je bil pokojnik. Kot c. kr. uradnik ni le vestno, ampak tudi postrežljivo strankam sel na roko, tako, da ga je ljudstvo kjer je služboval, in služboval je v Krminu, Sezani, Tolminu, Pazinu in zadnjič v Pulju, povsod ljubilo in čislalo. Kdor je blagega pokojnika tako poznal, kakor ga je pisec teh vrstic, ta vé, kako biserno slovensko srce je v njem bilo. — Svoje ljubezni do svojega rodu ni povdarjal pri zborih in večjih družbah — bil je pač c. kr. uradnik — a če se je nahajal mej ožjimi prijatelji, razpravljal je tako krasne in na trdni podlagi sloneče ideje o slovenstvu, da ga je bilo veselje poslušati.

Blagi pokojnik, tvoja pota v življenji pač niso bila z rožicami postlana. Grenkost življenja si okusil v obili meri; prestavljali so te, ker so te rabili, iz enega v drugo mesto, kar je največ pripomoglo tvoji prerani smrti vsled klimatičnih vplivov. — Toda bodi dovolj.

Sedaj se veseliš pri Onem, ki ti je bil vzgal luč življenja, sprehajaš se po livadah nebeskega sveta, kjer ni trpljenja ne muk! Počivaj v miru v istrski zemlji blagi prijatelj in vrli naš rojak. K. P.

Pri Rebku, 17. febr. Kakor znano, je priredilo brejsko bralno društvo 11. t. m. pri Rebku plesno veselico, o kateri je neki ljudski rešitelj in prerok iz Kamenj že v „Prim. list“ poročal. Na ta tendenciozen dopis pobožnega dopisnika se bolj pobožnemu listu to le za odgovor. — Omenjemo brejsko društvo ne pojde prašat za dovoljenje svojih veselice ne njega ne gg. kamenjskih in rihemberskih županov, ker vseh njih nadzorstva se društvo nič ne tiče.

Društvo v Brjah je priredilo že več veselice; vsaka je bila se v čast prirediteljem izvršena. Posebno je treba povdariti, da so se udje društva in prireditelji veselice vselej taktno, mirno in olikano vedli, kakor se kje drugje kaj takega vselej ne vidi! Da je društvo svoj čas imelo že pri Rebku veselico, tega oni dopisnik ne ve, ker je baje takrat se nekje v gorah pijanceval.... Le miren naj bo, društvo bo po svoji volji. prirejalo ne gledé na dopisnika kjerkoli svoje veselice ter jih posvečalo tej ali oni svrhi. Na laži pa, da je društvo lovilo udeležnike k veselici, o znizani ustopnini, in o vsem takem-molčimo. Ako je društvo in so udeležniki zadovoljni, je menda lahko tudi kamenjski dopisnik. Veselica je bila z ozirom na razmere prav dobra. Ako dopisnik meni s svojim ironičnim popisovanjem smešiti društvo, ne sme istega primerjati s seboj, čegar preteklost tudi ni tako hudo slavna, in tudi sedaj ne reši ne časti ne ljudstva s svojim narobe obrnenim kozarcem v krmi!

Iz Dobravlj. — Dne 8. t. m. po noči okoli 11½ je začelo goret v Dobravljah v poslopju št. 66, ki je lastnina Ivana Černigoja. Pogorelo mu je poslopje, razne premičnine, seno, obleka, itd. Kako je nastal ogenj, se ne vé natanko, najbrže pa se je razpočila luč, katero je bil pustil goret v sobi. Poleg te škode mu je zgorelo tudi 295 goldinarjev, katere je imel skrite v senu! Kakšna neprevidnost, skrivati denar v seno! Černigoj je bil k sreči zavarovan pri banki „Slaviji“, katera je dala precenti škodo po svojem likvidatorju v soboto popoldne. Odškodnina je odmerjena prav kulantno.

Povdarjati treba, da pri požaru so bili hitro na nogah sosedje, ki so pomagali gasiti, da ni nastala še večja nesreča, zlasti ker je bil veter. Posebna nevarnost je preti la hiši, ki se drži zgoralega poslopja.

Za Dobravlje in okolico snujejo hranilnico in posojilnico. Da so jo prej, bi morda Černigoju ne bila zgorela taka lepa svota!

Livak, dne 14. februarja 1900. Slučajno sem udobil časopis „Gorica“ od dne 6. t. m. v roke, v katerem sem čital tudi dopis z Livka s podpisom g. župana.

Neverjetno se mi zdi, da se je g. župan v tako kratkem času naučil pisati — in še slovnisko, ker se pred par tedni ni znal — kot župan — vojskih knjižic podpisati. To je torej nemogoče, kar lahko vsakdo sprevidi, posebno pa, da bi se še petdesetletni mož v par tednih pisati naučil.

Ko ga je nekdo vprašal, ali je res on tisti dopis pisal, se je proti njemu izrazil,

da ni ne pisal in ne podpisal, kar tudi verjamemo pomilovanja vrednemu županu.

Dopis je seveda prišel iz kuratovega peresa, pa pod klobukom našega župana. Ali je gledal debelo ubogi župan dopis z njegovim podpisom, kar ni čuda! Poprej ni še nikoli časnika bral — kakor sedaj ima „Gorico“ — pa kar g. kurat naredi — to je — sveto!

Po zadnjih dop. volitvah je več iztisov „Gorice“ in „Naroda“ zagledalo našo občino, seveda g. kurata blagajna ni — prazna? Lahko naroča časopise??

G. dopisnik pravi v „Gorici“, da bode tudi v bodočnosti tako! G. kurat, počasi po — klancu, kaj bo še v bodočnosti, se še ne ve!

Kar se tiče volitve, se je g. dopisnik debelo zlagal, da je namreč g. Š. dva tedna pred volitvami agitiral za dr. St. Ravno obratno. G. kurat je krošnjarij štirinajst dni poprej od hiše do hiše ter pribobnal le take ljudi k volitvi, kateri ne vedo še, kaj je poslanec, ali kaj je časopis!

Sedaj pa poglejmo, kako so volili kuratovi zavedni volilci. Iz samega strahu sta dva strahopetneža volila, in sicer eden „Cvekar“, drugi pa „Blekar“ mesto voliti „Mesar“. G. kurat je lahko ponosen na take volilce.

Na vseučiteljsku v Rabeljni se je menda naš kurat učil, da je udobil spricevalo z odliko v predmetu za razširjanje nepotrebne „Gorice“. G. Š. je obiskoval le navadno solo in se to kratek čas, in da se je navadil tam nekoliko „tajč pohrusten“, je to delo njegovih roditeljev, kateri so plačali za g. Š. ter skrbeli, ga kot dečka nekoliko izobraziti.

G. kurat je že pred par leti govoril, da zapusti Livek, ker Livčani nimajo še za močnik, ter so sami: „framazoni“, „renegati“, „iredentovci“ i. t. d., pa se danes vidimo istega kurata, in se nekoliko predručeneza??!

Iz Ljubljane, 18. febr. — Malokedaj se prikaze dopis iz Ljubljane v „Soči“. Temu vzrok bi najbrže bilo iskati v razsodnosti in previdnosti „Sočinega“ uredništva. Nočete se mešati — takó vsaj slišim — v razmere na Kranjskem. Tudi jaz ne bom razmotrival razmer v naši kronovini, hočem samo malo opisati „Gledališki večer“ osebja slovenske drame in opere na korist penzijskemu zakladu členov slovenskega gledališča, ki se je vršil v soboto 17. febr. v „Narodnem Domu“ ljubljanskem. Vspored tega večera je bil prav zanimljiv, obsegal je akademijo, prvi nastop „ljublanskega orfeja“, raznoterosti in obligatni ples. Največje vrednosti je bila vsekakor akademija, v kateri so sodelovali skoro vsi boljši člani našega gledališča. Inemam je govoril krasen Aškerčev prolog: „Ko pade zavesa...“, gospica Analiya Carneri je pela dve pesmi, Nollu dve, gospica Nočni dve, od kojih omenjam posebno lepo novo pesem mladega skladatelja Prochazke, učitelja „Glasbene matice“, „Kak si lepa!“ Gosp. Danilo je deklamoval Kristanovo pesem „Igralec“, Verovšek je pa predstavil Krjavlja iz Jurčičevega romana „Deseti brat“. Gospa Polakova je zapela tudi dve pesmi itd. No, poslušalci so bili zadovoljni, le jezili so se nad neakustično dvorano „Narodnega Doma“.

Prvi nastop „ljublanskega orfeja“, katerega ravnateljica je bila gđ. Irma Esmeralda (Polakova) je bil res — prvi! Smejali so se, in to je dovolj! Ostale točke so bile tudi še precej lepe. Posebno so se zanimali gostje za na novo protokolirano „Mozolovo gostilno pri Rokovnjatih“, kjer se je točilo dolensko vino in prodajale kranjske klobase. „Ribarenje na suhem“ je zadelo marsikoga precej občutno... In ples. No, o tem naj ne pišem, saj je povsod isti. — V kratko: „Gledališki večer“ je bil prav animiran, samo premalo občinstva je bilo. Našemu gledališkemu oboju pa zelim se več enakih uspehov kakor moralnih tako tudi materialnih.

Domače in razne novice.

Poroka. — Včeraj se je poročil g. Anton Muha ml., 28-letni sin g. poslanca v Lokvi, z g.čno Karolino Racetovo iz znane rodbine v Rodiku. Tej srčni zvezi voščimo prav iskreno: Na mnogaja ljeta!

Odhodnico g. dr. Trillerju so bili priredili dne 17. t. m. tolminski rodofubje. Dobili smo o njej dopis, kateri priobčimo, za danes le konstatujemo, da je vspela odhod-

nica sijajno ter so se na lep način poslovili Tolminci od priljubljenega jim dr. Trillerja. Kakor znano, se preseli dr. Triller v Ljubljano.

Vabilo na sv. maše zadušnice po r. g. Karolu Reja, c. kr. davcn. ofic., katerega zemski ostanki počivajo v Pulju. Brale se bodo dne 21. t. m. ob 7¼ zjutraj v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. Sorodnike, prijatelje in znanca vabi uljudno na to sv. opravilo zalujoča rodbina Reja.

(Dostavek. — Pokojni gosp. Karol Reja je brat g. Reje, gostilničarja v Gorici).

„Prim. List“ napoveduje boj „Soči“, a edino le njej. Pravi, da je bil l. 1892. ustanovljen proti „Soči“, a to nalogo hoče tudi izpolnjevati, ker „Soča“ da je proti — čujte! — duhovščini? Kje je to zapisano? Ako „Soča“ krene nevedne izrodke, koristi dobri — stvari, bo stanu le v korist!

Zanimivo je, kar piše, da se bo ogibal: „lažij, obrekovanj, natolcevanj, da bi z njimi nasprotnika ubil“. Bomo videli! Doslej mu je bilo to glavno orožje, kakor „Gorici“.

Omembe je vreden stavek, ki priporoča duhovnikom; da: bodimo bolj pridni in vestni, s seboj bolj strogi, z ljudstvom bolj potrpežljivi.... Ta stavek bi se dal imenitno komentovati. Pa opustimo to za danes!

Romanje v Rim. — V „Prim. listu“ in v „Eco“ smo čitali nekaj oklic za romanje v Rim v svetem letu. V Gorici se je sestavil že poseben odbor, ki poskrbi, da se udeležijo tega romanja tudi goriska škoflja. Tako romanje stane obilo denarja. Če pomislimo, da od vseh strani dežele je čuti pritožbe o pomanjkanju denarja, si moremo misliti, da udeležba pri tem romanju bi ne bila velika. Za isto pa se uname gotovo agitacija od izvestne strani in vspeh bi utegnil biti ta, da se podá na dolgo pot v Rim tudi marsikdo, ki bi drugače tega ne storil, ker nima preveč denarja na razpolaganje in tudi ne časa, ker romanje bo brez dvojbe vloženo v tak čas, ko bo doma za pridnega gospodarja dela za polne roke! Kdor ima preveč denarja in ne ve, kakó bi ubil čas, naj le gre romat v Rim, drugim pa svetujemo, da se ne dadó spraviti do tega, ker Boga se lahko tudi doma moli, morda še bolj goreče in bolj zaslužno nego v Rimu!

„Gorica“ in dr. Tuma. — Jedna laž več ali manj, kaj za to? Zadnjič smo čitali, da so slišali one impertinence od — italijanskih odbornikov, ki se dr. Tumi posmejujejo. Mi izjavljamo, da je ta trditev zlagana po stari „Goričanski“ navadi. Najpoprej so se zlagali, da dr. Tuma poroča v ital. jeziku, potem so svojo laž preklicali z — novo lažjo.

Klerikalna polemika. — „Prim. List“ je obljuboval, da bo stvarjen v polemiki. Evo, kako stvarjen je v odgovarjanju na dopis iz Prage o stavki premogarjev; tam piše: „Mi bi svetovali, naj bi se ta kosila opustila (namreč pri kardinalu v Pragi), ali pa naj bi se povabil tudi g. — Gabršček, da bo molčal, — ali pa naj ga „Katol. Listy“ priporočajo nadškofu vsaj za kuharja, ker je kuharjem zelo zaviden....“

Kako je prišel nakrat Gabršček v to polemiko? Pa kakó je — „duhovita“ ta klerikalna dovtipnost!!

Predpust v Gorici. — Plesna zabava v soboto v Čitalnici je bila prav živahna, udeležba prav obilna; na marsikakem velikem plesu ni bila večja. — Opozarjamo, da bo prihodnjo nedeljo veliki ples v kostumih. Nečlani si morajo preskrbeti vstopnico.

Enako živahno je vspela druga mala maskerada „Goriškega Sokola“ v nedeljo zvečer. Udeležba je bila številna; mask precej veliko in lepih. — Telovadnica je bila prav ukusno opravljena. Sploh je dvoronica za take večere prav primerna in prijazna.

Občni zbor „Goriškega Sokola“ se je vršil v nedeljo popoldne ob zadostni udeležbi. Izvoljeni so: g. Andr. Gabršček, starosta; v odbor pa gg.: Rud. dr. Gruntar, A. Bisail, J. Musič, D. Gilvert, V. Zajec, V. Havel in Schaup kot načelnik pri telovadbi. Več prihodnjic.

G. dr. Jos. Pavlica je imel v nedeljo svoj dan. Na obnem zboru „Kat. del. društva“ na Goriščku je mrcvaril in rezal naše članke o delavski organizaciji, hujskal delavce proti nam, se posluževal nekaj neslanih dovtipov in običajnih „slagerjev“, itd. Kaplan Ličan iz Št. Petra je pridigal o klerikalizmu, seveda po svoje. Več o tem shodu spregovorimo v četrtek.

„Hudičeva nevesta“ peče „Goričansko“ bando. Da bi se ohladili, so zapisali zadnje to-le norost: „Vsakdo je že lahko uvidel, da bi „Soča“ že davnej zaspala (— Što se vuku htilo, to se vuku snilo! Ur. —), ko ne bi bilo razpora na Goriškem. Lastnik „Soče“ ni v stanu napisati več dveh pametnih stavkov...“ To piše tista „Gor.“, ki je znana le po norostih, katere počenja teden za tednom. Sicer pa: sodba čitateljem!

V Solkanu so potegnili iz Soče truplo 20 letnega kmetijskega fanta Štefana Nemca iz Kronberga. Potem, ko ga je pregledala komisija, so ga pokopali na goriškem pokopališču. Kako je prišel Nemec v vodo, se še ne vé.

Braino društvo „Edinost“ v Ajdovščini priredi dne 24. t. m. plesni venček, pri katerem svira vojska godba. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za gospode 3 krone. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Pri nikakih rodbinih ne bi smeli pogrešati najboljših dveh ljudskih in domačih sredstev, namreč: Dr. Rosa balzam za želodec in pražko domače mazilo. Ista se dobiva tudi v goriških lekarnah.

Razgled po svetu.

Čehi so izjavili gledé na zasedanje drž. zbora, katero prične v četrtek, da žele pač, da se ohrani desnica, ali pripravljene so, stopiti nasproti vladi v najstrožjo opozicijo, dokler ne uvede češkega notranjega uradnega jezika. — Tega pa vlada gotovo ne stori do četrtega, in tudi pri spravnih konferencah bo gledala, da bi le kaj pridobila za Nemce ter kaj vzela Čehom, kar bo imelo za posledico, da državni zbor postane nesposoben za vsako delo, ker Čehi ne odjenjajo od obstrukcije, in pa da se pravne konference razidejo brez uspeha! Minister Körber Čehom še ni pripravil zadoščenja za storjeno jim krivico z odpravo jezikovnih naredeb, pravne konference ne morejo pokazati doslej še nikakih pozitivnih uspehov, in vendar otvarja drž. zbor, kakor da bi se imeli pod njim goditi čudeži! Körber mora biti prepričan, da pod takimi predpogoji niti misliti ni na to, da bi mogel drž. zbor poslovati. Imeli bomo pač par burnih sej, nekaj obstrukcije, in konec bo, da se razide drž. zbor, in s tem pade tudi Körberjevo ministertvo! Želeli bi seveda, da se obrne drugače, in veseli bi bili, da se varamo v naših zaključkih!!

Izvrševalni odbor mladočeske stranke v Pragi je sklenil, da naj odlože mandate vsi mladočeski mestni svetniki, kot občinski svetniki pa naj delajo dr. Srbu opozicijo.

O spravnih konferencah se sodi od levičarskih poslancev, da bodo skončane v kratkem, in sicer brez pravega uspeha! Vlada je razglasila večeraj svoja vodilna načela gledé na rabo zunanjeje uradnega jezika na Moravskem. Izrekla se je za popolno ravnopravnost za celó deželo.

Stavke. — Pri razpravljanju o proračunu za železnice je bilo govora o premožu tudi v nemškem parlamentu. Zahtevali so, da se odpravijo tarifne olajšave, ki po Alzaciji in Lotaringiji pospešujejo izvoz premoga. Večina govornikov, ki so omenjali avstrijsko stavko, se je izrekla v korist domačiji industriji. — Ravnateljstvo saksonske državne železnice se je odločilo, da od 19. t. m. nadalje ne bo v obratu več osebnih vlakov. Ta naredba je izdana radi tega, da zmanjšajo porabo premoga, ker je vsled stavk dovažanje istega težavno.

Na sploh od vseh strani iz Slani, Opave, Mosta, Kladna itd. prihajajo vesti, da položaj je nespremenjen.

Vojna v južni Afriki. Poslanska zbornica v Londonu je dovolila z 239 glasovi proti 34 naknadnega kredita 13 milijonov sterlingov za vojno v južni Afriki. — Da se je generalu Franchu posrečilo osvoboditi Kimberley, se potrjuje toliko od angleške kolikor od burške strani. Buri so se umaknili v Foreign. Boj ni mogel biti hud in tudi ne trajati dolgo časa, ker je bilo samo 25 Burov ranjenih. Buri so odšli z vso svojo artilerijo in topovi. Seveda ni izključeno, da se ne povrnejo pred Kimberley. V Londonu vlada radi tega veselje. Posebnega pomena, kakor mislijo nekateri, tako nima ta pridobitev, ker Kimberley ni taka postojanka, da bi kdo vé kako odločevala v vojni. — Vse kaže, da v južni Afriki se je unela prava ljudska vojna, in da nikakor misliti, da bi bilo te vojne kmalu konec.

Iz Durhana javljajo, da je bila te dni na desnem krilu Bulerjevih čet bitka, katere konec še ni znan. Na Tugeli so se utaborili Angleži, in sicer na višavah Radbelt. Med Buri in Bulerjevimi glavnimi taborom je bilo čuti hude kanonade, da so se morali baje Buri umakniti. Pri Dortrechtu so zadeli Angleži ob Bure. Unela se je bitka, ki je trajala 8 ur. Izid še ni znan. Pred Ladysmithom so napali Buri zadnjo stražo glavne angleške čete, ter ji prizadjali izgube. — Burski general Delarey je zajel generala Frencha tako, da ne more nikamor z mesta.

Morilee Blaž Ravnikar, radi katerega je bilo toliko opravičenega hrupa po Ljubljani, in za katerega so se zanimali tudi drugodi, se nahaja v ječi v Gradišču ob Soči, kjer mu je usojeno živeti do smrti. V soboto opoldne so ga odpeljali iz Ljubljane. Na tisoče ljudij se je bilo zbralo na kolodvoru, da so videli se enkrat onega zvitega morilca, kateremu bi se bilo posrečilo, zadnji hip skoro uiti. Dobil je bil neko pilo (sumijo da od svoje žene, katero so radi tega zaprli), s katero si je bil napravil pot, da je pobegnil na streho jetnišnice na Žabljeku v Ljubljani, kjer so ga pa zopet ujeli. — Iz Gradišča pa menda ne uide več.

Giordano Bruno. — V soboto je preteklo 300 let, odkar je bil sežgan na grmadi v Rimu italijanski filozof, pesnik in astronom* menih Giordano Bruno. Tisti dan pred 300 leti je bila zbrana na trgu Campo dei Fiori v Rimu nesteta množica ljudstva, inkvizitorji, visoki cerkveni dostojanstveniki, skofje, kardinali in tudi papež sam. Vsi ti so gledali, kako gori Giordano Bruno! Učenjak Giordano Bruno je živel v samostanu dominikanov, kjer se je bavil temeljito s študijami. On je zagovarjal nauke Kopernika, ki je bil dokazal, da se vrtil zemlja okoli sonca, da je vseмирje večno itd. Študiral je tudi filozofijo in končno začel dvomiti o nekaterih naukih katoliške cerkve. Vsled tega so ga začeli preganjati iz Rima. Bil je na to v Švici, na Francoskem, v Nemčiji, na Angleškem, med katerim časom je napisal mnogo filozofskih in leposlovnih del, tudi pesmi. Vrnivši se v Benetke, je podučeval plemiča Moceniga, kateri ga je podkupljen izdal inkviziciji. Vrgli so ga v ječo, kjer je prebil 8 let brez vsake obsodbe. Potem pa so ga obsodili inkvizitorji na smrt na grmado. Predno je začel goreti, so mu izpulili celo jezik iz ust! Cerkveni inkviziciji, tej zgodovinski sramoti, je bilo zadoščeno! — Na tistem mestu, kjer je zgorel učenjak, stoji sedaj spomenik, kakor se dvigajo njemu v čast in proslavo spomeniki tudi drugodi!

Te dni so se vsrile na mnogih krajih v Evropi slavnosti na čast učenjaku Giordano Bruno.

Bolgarija. — Odkar so zapustili členi sobranja glavno mesto, se peča vsa Bolgarija z govoricu, da kneževina Bolgarija se povisa v kraljestvo. Placilo za to pridobitev bi bil baje odstop zaliva Burgos in pa popolno ujedinjenje Bolgarije s politiko Rusije. Močna rusofilska stranka se veseli tega, pričakuje, da dné 26. t. m. na rojstni dan kneza Ferdinanda se izvrši povisanje v kraljestvo ter da o tej priliki pride v sicer revno deželo z nova kaj ruskega denarja. Zraven računa na sovrastvo Srbov do dinastije Obrenović ter že vidi, kako postaja Bolgarija močna država na Balkanu ter kako se uresničujejo stare zgodovinske tradicije bolgarskega naroda.

Pred porotniki v Celju je bil obsojen učitelj Gostinčar, kakor smo že poročali, dalje urednik „Domovine“ g. Beg na tri tedne zapora, ker je priobčil iz „Sl. Nar.“ neki dopis v „Dom.“, vsled česar sta se čutila žaljena dva nemškutarja. Potem je pa stal pred porotniki tudi urednik „Deutsche Wacht“ Ambroschitz, ki je psoval Slovence s „Strolch“, „Mordbube“ ter jim očital nečastna dejstva. Vsled tega je prišel pred porotnike. Obsojen je bil na 200 K globe ali 20-nedni zapor! Če premislimo te obsodbe, razvidimo, kako se godi Slovincem na Štajerskem v Celju na njihovih rodniških tleh pod Wurmserjem! O teh rečeh se spregovorimo.

Narodno gospodarstvo.

Sadjarsko društvo v Tolminu. — To prekornostno društvo za kmetijski napredek na Tolminskem ima med blizu 400 društveniki sledeče ustanovnike: g. And. baron Winkler, g. Mir. grof Marenzi, g. dr. Triller,

g. dr. Kotnik, g. M. Kocijančič, župnik, g. lg. Kovatič, g. Jer. Kacafura, g. Ljud. Kacafura, g. Ant. Devetak, g. Stef. Božič, g. Ant. Mikuz, g. Iv. Grželj, nadučit, in Ant. Vrtovec, učitelj.

Želeti bi bilo, da bi pristopil k društvu še kateri prijatelj kmetijstva v Tolminu in na Tolminskem sploh z ustanovnico 20 kron enkrat za vselej, ker društvo potrebuje za vzdrževanje in obdelovanje obsirne drevesnice krvavo denarja. Čudno, da ne dobi društvo po tolikih prošnjah in obljubah že tretje leto nobene državne podpore!

Sadjarsko društvo bode imelo v marcu občni zbor, pri katerem bode društveni tajnik predaval, kako je na stalne prostore saditi in odgojevati drevesa. Po zborovanju odbor razdeli v društveni drevesnici okoli 3000 triletnih zlahitih jabolčnih dreves, slovonski srček in zlata rimska parmena. To sti trpežni jabolčni vrsti, podnebju in legi na Tolminskem primerni. Te dneve so učenci nadalj. tečaja narezali in priredili več tisoč cepičev omenjenih 2 vrst. Dobe se pri društvu venem tajniku A. Vrtovcu v Tolminu brezplačno. Kmetovalci, sezite po njih pridno ter preceptite Vaše jablane nič ali malo vrednih vrst!

Letošnjo zimo je napravil zajec v drevesnici precejšno škodo; objedel in deloma pregrizil je okoli 200 enoletnih ceplicev. Tolminski lovci, kje ste bili in kedo bode škodo plačal?! Neobhodno potrebno je drevesnico z zico obgraditi, za kar je društvo že mnogokrat podpore prosilo a do sedaj brezuspešno!

Sadjarsko društvo ima na Tolminskem in daleč okoli mnogo priznavalcev na vseh in napredku. Preč. g. Kocijančič, župniku v Ročah, in blag. gosp. dr. Tumi v Gorici za nasvetovane korake v dosego podpore pri tol. posojilnici in deželnem odboru srčna hvala!

Zgodi se, za kar se društvo toplo priporoča. Tudi tolminski glavar gosp. Prinzig „Sadjarsko društvo“ zdatno podpira in društvene prošnje na višja mesta za podporo toplo priporoča. Bog daj, da bi društvo državno podporo v kratkem dobilo, da bi zamoglo z delom naprej, sicer bi tako opešalo, da bi utegnili razpasti, kar bi bilo gotovo škoda, že tudi zaradi tega, ker služi drevesnica z praktično šolo učencem iz nadalj. tečaja.

Novo filijalke avstrijsko-ogerske banke. (Dunaj 7. febr. 1900.) — Pred nekoliko dnevi so pisali časopisi, da namerava avstrijsko-ogerska banka v tostranski polovici ustanoviti deset novih filijalk; „Reichswehr“ je celó prinesla že vest, da so v to izbrana sledeča mesta: Dunajsko Novo Mesto, Iglava, Moravska Ostrava, Pardubice, Maribor, Beljak, Trident, Jaroslav in Kolomye — šest jih bo pa na Ogerskem. Dosedaj je imela avstrijsko-ogerska banka v tostranski polovici 34 filijalk in 66 pobočnih zavodov, katerim so lokalni denarni zavodi, ki se bavijo — kakor znano — le s posredovanjem, izplačevanjem in z inkasovanjem. Kako so pa filijalke in pa pobočni zavodi razdeljeni po raznih deželah, je razvideti iz sledečega: Češka ima 11 filijalk, 28 pob.; Galicija 7 fil., 9 pob.; Šlezija 3 fil., 2 pob.; Morava 2 fil., 13 pob.; Tirolska 2 fil., 3 pob.; Štajersko 1 fil., in 3 pob.; vse ostale dežele imajo po jedno filijalko, le Gorica, Gradiska in Istra ne! Za te tri dežele je filijalka v Trstu, ki ima pobočko v Gorici.

Ko se je zvedelo, da avstrijsko-ogerska banka namerava ustanoviti nove filijalke, se je mislilo, da se bode nagradila potreba ter da bodo filijalke ustanovljene tam, kjer jih še ni. No, temu ni tako. Poglejmo v letno poročilo banke za leto 1898. V tem letu je v ceii tostranski Avstriji banka eskomptovala menič za 900,786.435 gld. Od te svote pripada dunajskemu glavnemu zavodu 501,808.652 gld., na ostale filijalke pa 398,977.783 gld. Od te poslednje svote pa pripada na 11 fil. na Češkem 197,417.291 gld., na 2 fil. na Moravskem 47,023.977 gld., na 3 fil. na Šleskem 12,939.740 gld., na 7 fil. v Galiciji 67,421.389 gld., na 3 filijalke na Tirolskem 5,463.333 gld., na eno fil., na Štajerskem pa 33,268.158 gld! Tako je očitvidno nesorazmerje filijalek in razsega trgovine. Samo primerjajte Šlesko, Tirolsko in Galicijo s Češko Moravsko in Štajersko! In sedaj dobi Galicija zopet dve, Tirolska zopet jedno. Koroska jedno — Moravska in Češka pa le po dve!

Za sedaj to samo pribijemo; take go spodarske logike že dolgo ni bilo niti v Avstriji videti.

Poslanica.*

Gospod urednik! — Le nerad, prav z veliko nejevoljo in le prisiljen od neke strani spuščam se na to polje, ki mi je do skrajnosti zoperno. Hrana, katero nam daje naše časopise, je večkrat taka, da so pomilovati čitatelji, ki jo za drag denar — dobivajo. — Gosp. Budin, pevmski vikar, čutil je potrebo, priti na sonce s svojim gujilim maslom na glavi, meneč, da ga vrže, če se stopi, malo na enega, malo na drugega, in da on ostane potem čist. Evo, koliko je resnice na njegovih pripovedkah. Gospod Budin imel je več pravd (Bramo, Luzzatto, Corriere, Sentinella itd.), ki so mu šle vse v živo, ker slo je za njegovo čast. Kako so končale in koliko zaslug imam jaz pri tem, je znano. Da ne delam samo za plačilo, mi pač ni v nečast; samo za čast pa tudi ne delam. Od gospoda Budina nisem dobil niti krajcarja predplačila in več kot eno leto potem, ko so bile pravde končane, se za to niti ni zmenil, da bi me plačal. Pimoran sem bil ga pozvati ter zahtevati plačilo. Pripravljen sem bil sprejeti polovico tega, kar mi je pravzaprav šlo. Zaman. Ker pa gosp. Budin ni hotel sploh ničesar plačati (saj mi dobrovoljno niti krajcarja ni dal), mi ni ostajala druga pot, nego pot tožbe. Tožil sem ga za oni znesek, ki je bil le v pravdah, ki so se na Dunaju vsrile, od dunajske deželne sodnije prisojen. (Budinu nasproti Cor. in Sent.) Pripomniti mi je, da je ta znesek bil le del vseh stroškov, ker gosp. Budin je deloma propadel, ker mu je torej bil prisojen le del stroškov. Sodni dvor prve in druge stopinje sta mojo tožbo začasnó kot prezgodnjo zavrnila, češ, da čdo ugotovljenje je merodajno le v razmerju gosp. Budina z njegovimi nasprotniki, da pa moram jaz ugotovljenje svojega zaslužka in stroškov zahtevati posebej. Zadostil sem tej formalnosti. Dunajska sodnja ugotovila mi je pa zaslužek v onih dveh pravdah v ravno onem znesku, kakor prej, namreč 486 gld. 90 kr. v Corrierovi zadevi in 420 gld. 60 kr. v Sentinelli, skupaj torej 907 gld. 50 kr. To je, tudi obveljalo. Vrh tega imel sem tirjati zaslužek za druge pravde in za trud zunaj okvira dunajskih pravd.

Nekega dne prišel je gospod Budin ves akešan v mojo pisarno, želeč „poravnati“ račune, k čemur sem bil vedno pripravljen. Ponujal mi je najprej 200 gld. za vse pravde, dasi je dobro vedel, da sem več kot toliko gotovega denarja iz svojega žepa potrosil in založil. Ponujal mi je potem 300 gld., toda še le v letnih obrokih, plašč me s tem, da vse izgubim, ker nič nima, in da službo pustim itd. Ker me s temi sramotnimi ponudbami ni ugnal, sel je „iskat“ denar ter kmalo potem tudi res prinesel 600 gld. Da sem se ga vendar enkrat znebil, sprejel sem ta znesek ter izdal pobotnico, da sem popolnoma plačan, dasi sem imel le za dve dunajski pravdi sodno ugotovljenih 907 gld. 50 kr. Krivica zgodila se je torej le meni, in sicer za mnogo. — Kar pa kaže gosp. Budina v pravem svitu, je to, da je imel tedaj, ko mi je ponujal poravnavo za 200 gld., že v žepu onih 572 gld. 75 kr., koje je od Corriera potegnil in ki so bili moj zaslužek. O tem mi seveda ni besedice črnil, pač pa me strasil, da ničesar ne vdoim, ker nič nima. Kako zadoščenje za katoliškega duhovna, ako bi bil odvetnika ugnal, in od tega, kar je odvetnik zaslužil, se par stotakov nesel domov! To zovejo gospodje postenje, bahajo se prav po farizejski, da je božje kraljestvo že nj.ovo, kvasio o oduštvu, sleparstvu, o predrznosti in nesramnosti... — O krščanska načela! V kake roke ste zaslja? — V Budinovih navedbah je neresnitno: a) da je hotel gospod Budin od tožbe odstopiti, da sem mu jaz prigovarjal, naj ne odstopi, zagotavljač mu, da ne bo nobenih stroškov; b) da je bilo v mojem troškovniku 2375 gld., 12 kr.; c) da je moral gospod Budin 251 K plačati radi moje zanikernosti ali nevednosti; d) da sem gospoda Budina dvakrat tožil in da sem obkrat sijajno pogorel; e) da sem gospoda Budina kedaj tožil ali od njega tudi le zahteval 2985 gld. 13 kr. Kedaj, koliko in kako mi je gospod Budin plačal, sem zgoraj navedel. Komentar naj si vsak sam dela.

Dr. Stanic.

* Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon. Op. ured.

Šagrad, 10. februarja 1900.

Gosp. Rocco & Comp.

v Trstu.

Z zadovoljstvom Vam naznanjamo, da od Vaše tvrdke ter z lastnimi aparati nastavljenarazsvetljava lučij Acetilen v našo delavnico, katere upeljava je dolga nad 800 metrov, deluje že od tedaj z vso lahkoto in točnostjo ter brez vsakega nadzorstva izvrstno, tako, da Vas radi priporočamo obrtnim zavodom.

Zahvaljujemo se Vam z odličnim spoštovanjem

Aquaroli & Comp.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in vseh krajev s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikakoli nevarnost. Ponudbe pod Ludwig Osterreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest. 101

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. dubovčini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. cl.) tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

Gospodje se sprejemajo na hrano
v slovenske družini.

Kje, pove upravništvo.

Poroka. Državni uradnik, ugledne zunanjosti, star 36 let, s štirimi, do 11 let starimi otroci, želi poročiti blago in pametno gospodico ali vdovo, lepih lastnosti in pridno, k večjemu 30 let staro, s primerno doto. — Ponudbe z družinskimi in premoženjskimi razmerami, po mogočnosti s fotografijo, naj se pošiljajo na: „Tajnost“ na upravništvo „Soča“.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Lorey-lasmi dobila sem jih vesled 14 mesečne uporabe svoje samoznajdene pomade. To so najsvlejšje avtoritete. priznale za jedino sredstvo, ki ne provzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, poživlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že pri kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti. Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzetjem po vsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj 1., Sellergasse 5.

Naznanilo.

Podpisani dovoljujem si naznanjati gg. gostilničarjem, odjemalcem piva, ter slavnemu občinstvu iz mesta in dežele sploh, da otvorim s 1. marcom t. l. dve podružni zalogi piva in sicer:

v Gorici na Kornu na koncu ulice Ascoli št. 25

(v hiši gostilničarja J. Ciuffarina)

pod vodstvom gospoda Ferdinanda Žagar-ja in:

na Goričici pri „Rebku“

pod vodstvom gosp. Franca Furlan-a, gostilničarja in posestnika.

V upanju, da s tem vstrežem čast. gg. odjemalcem iz hribov ter onim iz gornje vipavske doline, ter z ozirom, da vsled povečanja in prenovljenja vrhniške pivovarne, ista izdeluje povsem izborno in dobro pivo — za kar je bila tvrdka v teku tega meseca odlikovana z častno diplomom in zlato svetinjo na rimski in bruseljski razstavi — se za blagohotna naročila toplo priporočam

Josip Rovani,

glavni zastopnik in zalagatelj prve kranjske eksportne pivovarne na p. r

T. Fröhlich — Vrhnika

Gorica, Rabatláče št. 18.

Dr. Rosa balzam Pražko hišno mazilo

za žolodac

Iz lekarni B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaj. Pri rednem vporabljanju ojačuje prebavne organe in držl v pravem toku. Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več.

je slabo, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje čiste rane in jili tudi obvaruje nečistohe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine. V obrokli po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Spornrove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoll. Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Velika zaloga šivalnih strojev in dvokoles iz prvih tovarn.

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1, mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

Slavno občinstvo naj blagovoli vzeti na znanje, da smo preneli prodajalnice iz Nunske ulice št. 16 — na nasprotno stran Via Municipio št. 1. — V Nunski ulici št. 16 smo pa otvorili mehanično delavnico, za popravo vsake vrste šivalnih strojev in dvokoles. Slavno občinstvo naj blagovoli sprejeli najsrčnešo zalivalo, za do sedaj nam izkazano zaupanje, ter zagotavljam v prihodnje dobro in hitro izvršitev naročil. V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickerer). Nahajajo se tudi v zalogi dvokolesa prvih tovarn kot avstrijskih in inozemskih. Cene so od gld. 90 naprej.

POZOR! — Z nami je vsaka konkurenca nemogoča! — POZOR!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Novoporočenci pozor!

Štejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarni Gironcolljeve.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opozarja!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejih slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Ponte novo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiro obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz traja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiro cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, hodiš tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za hirmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Rudolf Benedetič

čevljarski mojster

v Gorici, ulica Morelli št. 5.

Priporoča svojo čevljarsko delavnico vsem domačinom, ter rojakom na deželi: gospodom, damam, gospicam, trgovcem in obrtnikom za izdelovanje bodisi priprostega ali najfineje obuvala. Izdelek je trpežen delo pa ukusno, po ugodnih cenah.

Zahteva naj se

popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franco kamorkoli

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gosposka ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmodernejše urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantnih cenah, kakor:

Brošure v vseh oblikah in jeziki v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilitke v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vsprede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše kakovosti v škattljah z zavitki, poročna in zaročna naznanila v veliki izbiro in vseh mogočih oblikah, plesne vsprede, smrtinice itd. itd

O začetku šolskega leta priporoča slav. šolskim vodstvom, krajnim in okrajnim šolskim svetom vse potrebne šolske tiskovine

v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitkov (kuvert) v različnih oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije, notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, letoletna naročnina stane gld. 6-60, izhaja trikrat na teden. — „Primorac“, letoletna naročnina stane gld. 1-60, izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovenska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopičev najrazličnejše vsebine. Nadaljno izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločnih rokih. I. knjiga „O te ženske“, novele in črtice. Spisal Fr. Govekar, je izšla l. 1897. Stane s poštnino vred gld. 1-10. Izšla je ravnokar II. knjiga „Salonske knjižnice“; prinaša žaloigro „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“, narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN--HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan gld. 1-30, trdo vezan gld. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu gld. 1-50, trdo vezanemu gld. 1-80, poštnina 10 kr. več.